

Sprawozdanie
z działania wydziałowego systemu zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia
w roku akademickim 2022/2023¹

Wydział Historii i Stosunków Międzynarodowych

kierunek studiów: **historia, stosunki międzynarodowe, studia wschodnie**

liczba studentów łącznie² **379**

w tym:

na studiach stacjonarnych **379**

w tym na kierunku Stosunki międzynarodowe I stopnia **164**

Stosunki międzynarodowe II stopnia **53**

Historia I stopnia **96**

Historia II stopnia **49**

Studia wschodnie I stopnia **17**

na studiach niestacjonarnych **0**

liczba uczestników studiów doktoranckich **12³**

w tym:

na studiach stacjonarnych **12**

na studiach niestacjonarnych **0**

liczba słuchaczy studiów podyplomowych **0**

1. MONITOROWANIE KOMPETENCJI I DOŚWIADCZENIA ORAZ KWALIFIKACJI NAUCZYCIELI AKADEMICKICH I INNYCH OSÓB PROWADZĄCYCH ZAJĘCIA ZE STUDENTAMI

¹ Niniejsze sprawozdanie dotyczy okresu od 1 października 2022 roku do 31 sierpnia 2023 roku z uwagi na to, że 1 września 2023 roku Wydział Historii i Stosunków Międzynarodowych uległ likwidacji, a w jego miejsce zostały utworzone dwie odrębne jednostki; Wydział Historii i Wydział Stosunków Międzynarodowych. Wspomniany podział skomplikował przygotowanie sprawozdania, gdyż część członków zespołu również przeniosła się na Wydział Stosunków Międzynarodowych, przez co współpraca z nimi była utrudniona.

² Dane dotyczące liczby studentów zgodnie ze stanem na dzień 31 grudnia 2022 roku.

³ Liczba doktorantów dotyczy wszystkich doktorantów, którzy rozpoczęli studia na dawnym Wydziale Historyczno-Socjologicznym UwB, a zatem obejmuje również studentów studiów socjologicznych i filozoficznych.

Opis podjętych działań i uzyskanych rezultatów

Obsady zajęć dydaktycznych dokonuje dziekan Wydziału, uwzględniając kwalifikacje zawodowe poszczególnych nauczycieli akademickich, tj. ich specjalizację naukową, zainteresowania badawcze, dorobek naukowy, w szczególności za ostatnie cztery lata. Nauczyciele akademicy składają raz w roku sprawozdania z działalności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej. W trakcie roku akademickiego 2022/2023 kadra dydaktyczna została uzupełniona o dwie osoby, obie w wymiarze ½ etatu. Oceny nauczycieli akademickich pod kątem podnoszenia kwalifikacji zawodowych dokonują władze dziekańskie, przede wszystkim dziekan i prodziekan ds. dydaktycznych.

W ramach podnoszenia kwalifikacji zawodowych najistotniejszy jest rozwój naukowy pracowników, co potwierdzone jest uzyskaniem przez nich stopnia lub tytułu naukowego. W roku akademickim 2022/2023 jeden z pracowników Wydziału uzyskał stopień doktora habilitowanego.

Podnoszenie kwalifikacji zawodowych nauczycieli akademickich powinno się też odbywać przez przygotowywanie wniosków o finansowanie projektów badawczych, jak również poprzez odbywanie indywidualnych szkoleń zapewniających uzyskanie nowych umiejętności. Niestety, w roku akademickim 2022/2023 nikt z pracowników naukowo-dydaktyczni nie uczestniczył w szkoleniach czy też w projektach o charakterze dydaktycznym.

Wnioski (rekomendacje dla WSZJK):

1. Stała troska o jakościowe dopasowanie kompetencji naukowych i dydaktycznych pracowników do prowadzonych przez nich zajęć.
2. Zachęcanie pracowników do stałego podnoszenia swoich kwalifikacji zawodowych nie tylko w kontekście pracy naukowej, ale również metod dydaktycznych.

Realizacja rekomendacji WSZJK oraz USZJK z poprzedniego roku akademickiego:

1. Rekomendacja

Stała troska o jakościowe dopasowanie kompetencji naukowych i dydaktycznych pracowników do prowadzonych przez nich zajęć.

Realizacja

Proces doskonalenia jakościowego dopasowania kompetencji naukowych i dydaktycznych pracowników realizujących zajęcia na poszczególnych kierunkach studiów odbywał się poprzez:

- realizację wymogów nakładanych przez przepisy prawa oraz przepisy wewnątrzuczelniane;
- monitoring przez prodziekan ds. dydaktycznych zbieżności dorobku naukowego pracowników z zakresem danego kierunku studiów i prowadzonymi przedmiotami;
- realizację harmonogramu hospitacji.

2. Rekomendacja

Zachęcanie pracowników do stałego podnoszenia swoich kwalifikacji zawodowych nie tylko w kontekście pracy naukowej, ale również metod dydaktycznych.

Realizacja:

Brak realizacji rekomendacji.

3. Rekomendacja

Przywrócenie kierunkowych zespołów dydaktycznych na kierunku Historia i Studia Wschodnie oraz zwiększenie ich roli w procesie modyfikowania planów studiów oraz weryfikacji efektów kształcenia.

Realizacja:

Wraz z rozpoczęciem roku akademickiego 2022/2023 na Wydziale Historii i Stosunków Międzynarodowych przywrócone zostały kierunkowe zespoły dydaktyczne.

2. MONITOROWANIE I DOSKONALENIE PROCESU KSZTAŁCENIA

Opis podjętych działań i uzyskanych rezultatów

Wydział posiada procedury monitorowania programów studiów, szczególnie prawidłowości stosowanego systemu punktów ECTS, zgodności treści programowych zawartych w sylabusach z programem studiów, adekwatności programu studiów do zakładanych efektów uczenia się, jak również dostępu studentów do informacji na temat stosowanych zasad oceniania. Przy opracowaniu programów studiów uwzględniane są wnioski z analizy zgodności efektów uczenia się z potrzebami rynku pracy. W tym celu Wydział współpracuje z pracodawcami w ramach wydziałowych rad konsultacyjnych.

Wyniki ankiet wypełnianych przez studentów drogą elektroniczną:

W trakcie roku akademickiego 2022/2023, wykorzystując program Ankieter, rozesłano drogą elektroniczną do studentów studiów licencjackich i magisterskich ankietę oceniającą różne aspekty

procesu kształcenia, którą prawidłowo wypełniło 129 osób, co stanowi 35,15% ankietowanych studentów (w tym 63 studentów kierunku Historia I stopnia, 20 studentów kierunku Historia II stopnia, 27 studentów kierunku Stosunki Międzynarodowe I stopnia, 18 studentów kierunku Stosunki Międzynarodowe II stopnia i 1 student kierunku Studia Wschodnie I stopnia). Ankietowani studenci kierunku Historia stanowili 64,3% biorących udział w ankiecie, kierunku Stosunki Międzynarodowe stanowili 34,9% biorących udział w ankiecie, zaś kierunku Studia Wschodnie zaledwie 0,8% uczestników. W stosunku do ubiegłego roku zauważanie zwiększył się udział studentów kierunku Historia uczestniczących w badaniu kosztem studentów Stosunków Międzynarodowych. W ramach poszczególnych lat najwyższy procentowo udział studentów zaobserwowano wśród studentów II roku Historii I stopnia (92,31%) i III roku Historii I stopnia (77,27%). Stosunkowo wysoki procent wypełnienia ankiety (nieco ponad 35%) sprawia, że wyniki mogą być traktowane jako reprezentatywne i stanowią podstawę do poważniejszej analizy procesu kształcenia.

Pierwszy zestaw pytań dotyczył ogólnej oceny studiów na Wydział Historii i Stosunków Międzynarodowych, na które ankietowani studenci udzielali odpowiedzi w pięciostopniowej skali (od „zdecydowanie tak” do „zdecydowanie nie”).

Tabela 1. Ogólna ocena kierunków studiów na Wydziale Historii i Stosunków Międzynarodowych UwB (w %)

	zdecydowanie tak	raczej tak	ani tak, ani nie	raczej nie	zdecydowanie nie
a) Czy jest Pan/Pani zadowolony/a z odbywanych studiów?	25,58%	51,94%	11,63%	6,2%	4,65%
b) Czy uważa Pan/Pani, że dostępność i jakość pomocy naukowych i specjalistycznego sprzętu jest wystarczająca?	14,73%	42,64%	20,93%	13,95%	7,75%
c) Czy uważa Pan/Pani, że sposób prowadzenia zajęć i metody nauczania są na ogół odpowiednie?	21,71%	55,81%	11,63%	6,98%	3,88%
d) Czy uważa Pan/Pani, że oferta wyboru przedmiotów dodatkowych (fakultetów, wykładów monograficznych itp.) jest wystarczająca?	12,4%	35,66%	15,5%	21,71%	14,73%
e) Czy uważa Pan/Pani, że na studiach powinno być więcej zajęć praktycznych niż obecnie?	31,01%	32,56%	19,38%	13,18%	3,88%

f) Czy zależałoby Panu/Pani na tym, by intensywność nauki na była większa niż obecnie?	6,20%	17,05%	34,88%	29,46%	12,4%
--	-------	--------	--------	--------	-------

Tabela 2. Ogólna ocena studiów na kierunku Historia (w %)

	zdecydowanie tak	raczej tak	ani tak, ani nie	raczej nie	zdecydowanie nie
a) Czy jest Pan/Pani zadowolony/a z odbywanych studiów?	32,53%	45,78%	10,84%	6,02%	4,82%
b) Czy uważa Pan/Pani, że dostępność i jakość pomocy naukowych i specjalistycznego sprzętu jest wystarczająca?	18,07%	49,4%	13,25%	10,84%	8,43%
c) Czy uważa Pan/Pani, że sposób prowadzenia zajęć i metody nauczania są na ogół odpowiednie?	27,71%	55,42%	8,43%	4,82%	3,61%
d) Czy uważa Pan/Pani, że oferta wyboru przedmiotów dodatkowych (fakultetów, wykładów monograficznych itp.) jest wystarczająca?	14,46%	33,73%	18,07%	20,48%	13,25%
e) Czy uważa Pan/Pani, że na studiach powinno być więcej zajęć praktycznych niż obecnie?	28,92%	36,14%	20,48%	12,05%	2,41%
f) Czy zależałoby Panu/Pani na tym, by intensywność nauki na była większa niż obecnie?	6,02%	18,07%	36,14%	24,1%	15,66%

Tabela 3. Ogólna ocena studiów na kierunku Stosunki Międzynarodowe (w %)

	zdecydowanie tak	raczej tak	ani tak, ani nie	raczej nie	zdecydowanie nie
a) Czy jest Pan/Pani zadowolony/a z odbywanych studiów?	13,33%	62,22%	13,33%	6,67%	4,44%
b) Czy uważa Pan/Pani, że dostępność i jakość pomocy naukowych i specjalistycznego sprzętu jest wystarczająca?	8,89%	31,11%	25,56%	17,78%	6,68%

c) Czy uważa Pan/Pani, że sposób prowadzenia zajęć i metody nauczania są na ogół odpowiednie?	11,11%	55,56%	17,78%	11,11%	4,44%
d) Czy uważa Pan/Pani, że oferta wyboru przedmiotów dodatkowych (fakultetów, wykładów monograficznych itp.) jest wystarczająca?	8,89%	37,78%	11,11%	24,44%	17,78%
e) Czy uważa Pan/Pani, że na studiach powinno być więcej zajęć praktycznych niż obecnie?	33,33%	26,67%	17,78%	15,56%	6,67%
f) Czy zależałoby Panu/Pani na tym, by intensywność nauki na była większa niż obecnie?	6,67%	15,56%	31,11%	40%	6,67%

Większość ankietowanych pozytywnie odpowiedziała na pytanie, czy jest zadowolona z odbywanych studiów. Odpowiedź „zdecydowanie tak” i „raczej tak” wskazało równo 100 na 129 badanych, czyli 77,52% z nich (w porównaniu z 72,51% ocen pozytywnych w ubiegłym roku akademickim). Należy też wskazać, że odpowiedzi negatywnych było łącznie 10,85%, co stanowi spadek ocen negatywnych w porównaniu z ubiegłorocznym badaniem, kiedy to negatywne odpowiedzi wskazało 12,22%. Można więc zaobserwować pewne polepszenie ocen studiów. W rozbiciu na poszczególne kierunki studiów należy zwrócić uwagę, że studia najwyższej oceniają studenci kierunku Historia (78,31% ocen pozytywnych). Należy też zwrócić uwagę, że ocena ta jest nieznacznie wyższa niż ubiegłoroczna, kiedy to pozytywnie studia oceniało 76,92% ankietowanych studentów. Nieznacznie niższy jest odsetek osób zadowolonych z odbywanych studiów na kierunku Stosunki Międzynarodowe (75,55%), który jest jednak znacznie wyższy niż w ubiegłorocznym badaniu, kiedy to oceny pozytywne udzieliło 65,39% studentów tego kierunku. Natomiast odsetek studentów, którzy wykazali niezadowolenie z odbywanych studiów jest na obu kierunkach zbliżony, odpowiednio 10,84% dla kierunku Historia i 11,11% dla kierunku Stosunki Międzynarodowe), czyli stosunkowo niewiele studentów negatywnie ocenia swe studia. Zbliżona liczba ankietowanych studentów obu kierunków udzieliła także na to pytanie oceny ambiwalentnej (odpowiednio 10,84% studentów kierunku Historia i 13,33% studentów kierunku Stosunki Międzynarodowe. Ankietowany student kierunku Studia Wschodnie odpowiedział, że jest raczej zadowolony z odbywanych studiów.

Stosunkowo wysokiemu odsetkowi studentów zadowolonych z odbywanych studiów towarzyszy pogorszenie się ocen dostępności i jakości pomocy naukowych, która została oceniona pozytywnie przez 40% ankietowanych (wobec 48,48% ocen pozytywnych w roku ubiegłym), a negatywnie przez 24,46% ankietowanych (nieznaczna poprawa wobec 27,27% ocen negatywnych w roku ubiegłym). Należy podkreślić, że jest to kolejny rok, kiedy oceny w tej kategorii ulegają pogorszeniu.

Sposób prowadzenia zajęć i metody nauczania został oceniony pozytywnie przez 66,67% ankietowanych i jest niemal identyczny, jak w roku ubiegłym (66,93%) przy 15,55% ocen negatywnych

(14,62% ocen negatywnych w roku ubiegłym). Najwięcej ocen pozytywnych w tej kategorii wystawili studenci kierunku Historia (83,13% wobec 70,51% w roku ubiegłym), najwięcej negatywny natomiast studenci kierunku Stosunki Międzynarodowe (15,55%). Należy jednak podkreślić znaczący spadek odpowiedzi negatywnych ankietowanych studentów kierunku Stosunki Międzynarodowe w tej kategorii, gdyż w ubiegłorocznym badaniu na pytanie to negatywnej oceny udzieliło aż 21,57%.

W ocenie oferty przedmiotów dodatkowych przeważają oceny pozytywne (48,06% wobec 36,64% w ubiegłorocznym badaniu). Oznacza to zdecydowanie lepsze postrzeganie tego elementu dydaktycznego w bieżącym badaniu w stosunku do ubiegłorocznego. W rozbiciu na kierunki studiów, polepszyła się ocena przedmiotów dodatkowych na kierunku Historii, w obecnym badaniu 48,19% ocen pozytywnych wobec 33,73% ocen negatywnych (w ubiegłym roku 39,74% ankietowanych studentów tego kierunku oceniło je negatywnie, a tylko 35,9% ocen pozytywnie). W przypadku studentów kierunku Stosunki Międzynarodowe pozytywnie ofertę przedmiotów dodatkowych oceniło 46,67% ankietowanych studentów (wobec 38,46% w roku ubiegłym), negatywnie zaś 42,22%, niemal tyle samo, co w roku ubiegłym (44,23%). Należy podkreślić, że ten element procesu dydaktycznego jest nisko oceniany przez studentów, co każe przeprowadzić pilną reformę oferty studiów w tym zakresie.

Większość studentów uważa również, że na studiach powinno być więcej zajęć praktycznych (60% wobec 61,06% w roku ubiegłym). Na kierunku Historia i Stosunki Międzynarodowe procent studentów udzielających takiej odpowiedzi jest podobny z pewną przewagą takich opinii na pierwszym z wymienionych kierunków (odpowiednio 65,06% i 60%).

Jeżeli chodzi o ocenę potrzeby zintensyfikowania nauki to badani studenci zasadniczo nie dostrzegają takiej potrzeby (22,23% odpowiedzi pozytywnych wobec 28,24% w roku ubiegłym). W tym przypadku studenci Stosunków Międzynarodowych wyrażali nieznacznie niższe zainteresowanie zintensyfikowaniem nauki (22,24%) niż studenci Historii (24,09%).

W dalszej kolejności zapytano o ocenę poszczególnych elementów dydaktyki prowadzonej przez Wydział. Analizie poddano dziewięć wymiarów, które oceniano w sześciostopniowej skali. Wyniki ilustruje tabela 4.

Tabela 4. Ogólna ocena poszczególnych elementów procesu dydaktycznego według studentów Wydziału Historii i Stosunków Międzynarodowych (w %)

Jak ocenił(a)by Pan/Pani poszczególne elementy procesu dydaktycznego na Pana/Pani kierunku?	bardzo dobrze	dobrze	przeciętnie	źle	bardzo źle	nie dotyczy
a) wykłady obowiązkowe	18,6%	36,43%	17,05%	10,08%	13,18%	4,65%
b) ćwiczenia i konwersatoria obowiązkowe	25,58%	48,84%	15,5%	3,1%	4,65%	2,33%

c) seminaria i proseminaria	20,31%	15,63%	8,59%	2,34%	4,67%	48,44%
d) przedmioty fakultatywne	20,93%	31,78%	17,05%	3,88%	3,88%	22,48%
e) lektoraty	24,03%	33,33%	26,36%	3,10%	6,20%	6,98%
f) warsztaty i laboratoria	6,98%	23,26%	10,85%	3,10%	1,55%	54,26%
g) praktyki i zajęcia poza uczelnią	16,54%	15,75%	7,09%	0%	6,3%	54,33%
h) celowość prac zadawanych do samodzielnego przygotowania lub opracowania	14,06%	32,03%	37,5%	6,25%	3,12%	7,03%
i) indywidualne konsultacje	23,44%	33,59%	18,75%	0%	2,34%	21,88%

Analiza Tabeli 4 skłania do uznania, że studenci poszczególne aspekty procesu nauczania oceniają zazwyczaj pozytywnie. Oceny bardzo dobre i dobre zostały wystawione niemal wszystkim elementom procesu dydaktycznego przez większość studentów uczestniczących w tego typu zajęciach⁴, wyjątek stanowi ocena celowości i przydatności prac zadawanych do samodzielnego przygotowania (46,09% ocen pozytywnych, nieznacznie wyżej niż w roku ubiegłym, kiedy to ocenę pozytywną w tej kategorii wystawiło 45,03% ankietowanych). Najwięcej ocen pozytywnych (bardzo dobrych i dobrych) uzyskały obowiązkowe ćwiczenia i konwersatoria (74,42% wobec 69,46% w roku ubiegłym) oraz seminaria i proseminaria (69,7% wobec 67,99% ocen pozytywnych w roku ubiegłym). Można zatem uznać, że w porównaniu z rokiem ubiegłym poprawie uległa ocena większości elementów procesu dydaktycznego.

W przeprowadzonym badaniu utrzymała się dostrzeżona w ubiegłorocznym sprawozdaniu tendencja do negatywnej oceny obowiązkowych wykładów (aż 23,26% wobec 19,08% w roku ubiegłym) oraz obowiązkowych ćwiczeń i konwersatoriów (7,75% wobec 7,64% w roku ubiegłym). Niepokoi zwłaszcza negatywna ocena wykładów obowiązkowych. Wykłady obowiązkowe negatywnie oceniali częściej studenci kierunku Historia (24,09%), nieco rzadziej studenci kierunku Stosunki Międzynarodowe (22,22%).

Nisko zostały ocenione również następujące elementy procesu dydaktycznego: celowość prac zadawanych do samodzielnego przygotowania (9,37% ocen złych i bardzo złych wobec 16,8% w roku ubiegłym), lektoraty (9,3% ocen negatywnych, tyle samo, co w roku ubiegłym) oraz przedmioty

⁴ W przypadku seminariów i proseminariów oceny pozytywne wystawiło wprawdzie jedynie 35,94% ankietowanych, ale aż 48,44% z nich te zajęcia nie dotyczą, więc po ich odjęciu seminaria i proseminaria zostały ocenione pozytywnie przez 69,7% badanych studentów. Podobnie rzecz ma się z oceną przedmiotów fakultatywnych, które po odjęciu nieuczestniczących w nich studentów pozytywnie ocenia 68% ankietowanych; warsztatów i laboratoriów (66,1% ocen pozytywnych) oraz praktyk i zajęć poza uczelnią (70,69% ocen pozytywnych).

fakultatywne (7,76% ocen negatywnych wobec 12,22% w roku ubiegły). Należy jednak podkreślić, że we wspomnianych kategoriach procent ocen negatywnych jest niższy niż w ubiegłorocznym badaniu.

W odpowiedzi na pytania otwarte o postulowane zmiany dotyczące studiów w celu poprawy ogólnej jakości kształcenia studenci I stopnia kierunku Historii sugerowali zmniejszenie ilości zadawanych lektur do przeczytania na zajęcia, jak również postulowali lepsze rozplanowanie zajęć. Powtarzał się też postulat zwiększenia ilości zajęć praktycznych już od pierwszego roku studiów. Często był też postulat „więcej historii na historii”, negujący obecność przedmiotów takich, jak prawo. Pojawiały się też postulaty unowocześnienia sprzętu multimedialnego wykorzystywanego w procesie dydaktycznym. Studenci II stopnia kierunku Historia postulowali większą możliwość wyboru języków obcych, dużo osób wnioskowało większy wybór przedmiotów w ramach fakultetów, jak również stworzenie możliwości wyboru zajęć z epoki, którą interesuje się dany student.

W przypadku studentów kierunku Stosunki Międzynarodowe studenci I stopnia postulowali lepsze dopasowanie godzin zajęć do pracowników i studentów, zwiększenie ilości zajęć terenowych, jak również liczby godzin lektoratów języków obcych. Studenci postulowali także zmniejszenie zajęć związanych z historią, zwiększenie zaś zajęć z dziedziny politologii. Studenci II stopnia tego kierunku, postulowali polepszenie jakości lektoratu z języka angielskiego. Negowano też potrzebę zajęć związanych ze statystyką.

Wnioski (rekomendacje dla WSZJK):

1. Wprowadzenie systemu zajęć fakultatywnych o szerokim spektrum tematycznym, umożliwiającym studentom wybór przedmiotów odpowiadających ich zainteresowaniom badawczym.
2. Dalsza troska o przekazywanie studentom praktycznych umiejętności i wskazywanie możliwości zastosowania zdobytej wiedzy w praktyce.
3. Wprowadzenie zmian dotyczących zajęć z języków obcych zakładające ich nowoczesne nauczanie i możliwość wyboru języka obcego.

Realizacja rekomendacji WSZJK oraz USZJK z poprzedniego roku akademickiego:

1. Rekomendacja:

Wprowadzenie systemu zajęć fakultatywnych o szerokim spektrum tematycznym, umożliwiającym studentom wybór przedmiotów odpowiadających ich zainteresowaniom badawczym.

Realizacja:

W niewielkim stopniu próbowano zrealizować rekomendację poprzez rozszerzenie puli zajęć fakultatywnych o zajęcia w języku obcym (możliwość uczestniczenia w zajęciach prowadzonych dla studentów korzystających z programu Erasmus plus). Aby umożliwić studentom rzeczywisty wybór tych zajęć starano się również wprowadzać dwa równoległe fakultety w ramach konkretnego przedmiotu.

2. Rekomendacja

Dalsza troska o przekazywanie studentom praktycznych umiejętności i wskazywanie możliwości zastosowania zdobytej wiedzy w praktyce.

Realizacja:

Rekomendacja ta realizowana jest na bieżąco podczas prowadzonych zajęć, zwłaszcza warsztatowych, seminaryjnych, w trakcie zajęć terenowych, prac projektowych w ramach poszczególnych innych przedmiotów, a także, w przypadku niektórych studentów, w ramach realizacji zadań grantowych. Ponadto niektórzy studenci wykorzystywali zdobyte umiejętności podczas przygotowywania własnych wystąpień np. na konferencjach studenckich.

3. OCENA JAKOŚCI ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH

Opis podjętych działań i uzyskanych rezultatów

Analiza protokołów hospitacji zajęć

W roku akademickim 2022/2023 w związku z oceną okresową przeprowadzono siedem hospitacji. Protokoły hospitacji zawierają pozytywną konkluzję. Przeprowadzający hospitacje sugerowali szersze stosowanie metod angażujących studentów do pełnego w nich uczestnictwa.

Analiza wyników ankietowania dotyczących oceny jakości zajęć dydaktycznych

Jednym z działań prowadzonych w ramach wydziałowego systemu zapewniania jakości kształcenia jest monitorowanie opinii studentów w zakresie różnych aspektów związanych ze studiowaniem na Uniwersytecie w Białymstoku i na Wydziale Historii i Stosunków Międzynarodowych. Standardowym narzędziem pozwalającym oceniać jakość kształcenia jest ankieta, którą studenci wypełniają po zakończeniu cyklu dydaktycznego za pośrednictwem systemu USOS. W tych danych zawarte są również studia doktoranckie.

W ankiecie udział wzięło 34 na 338 studentów, co stanowi 10,06% osób, do których skierowana została ankieta. Ogółem wypełniono 741 ankiet (7,75%). Ocenie podlegało łącznie 62 pracowników i

133 zajęcia. Ponadto pojawiło się 24 komentarze. Ocenie podlegało dziewięć wymiarów związanych z prowadzonymi zajęciami, które oceniano na skali 1–5. Wyniki oceny przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5. Zbiorcza ocena nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na Wydziale Historii i Stosunków Międzynarodowych dokonana według dziewięciu wymiarów (w skali od 1 do 5).

	Przygotowanie prowadzącego do zajęć	Punktualność prowadzącego	Klarowność wykładanego materiału	Interesujący sposób prowadzenia zajęć	Nastawienie do studenta (szacunek)	Dostępność prowadzącego w trakcie konsultacji	Jasność kryteriów zaliczenia	Obiektywność oceniania	Inspirowanie do samodzielnego myślenia
2022/ 2023	4,49	4,45	4,30	4,15	4,43	4,39	4,39	4,38	4,13
2021/ 2022	4,39	4,34	4,26	4,17	4,38	4,35	4,35	4,3	4,2
2020/ 2021	4,56	4,54	4,32	4,20	4,46	4,45	4,50	4,47	4,26

Z analizy opinii studentów wynika, że zajęcia na Wydziale Historii i Stosunków Międzynarodowych prowadzone są przeważnie prawidłowo, ponieważ łącznie nauczyciele akademicy uzyskali w skali 1-5 noty powyżej 4,0 we wszystkich badanych wymiarach. W żadnym wymiarze pracownicy nie zostali ocenieni poniżej 4,1. Najwyżej ocenione zostało przygotowanie prowadzącego do zajęć (4,49), punktualność (4,45) oraz nastawienie do studenta (4,43), najniżej natomiast inspirowanie do samodzielnego myślenia (4,13) oraz interesujący sposób prowadzenia zajęć (4,15). W porównaniu do ubiegłorocznego badania w większości wymiarów oceny zajęć były wyższe od ubiegłorocznych, pogorszyły się jedynie w dwóch wymiarach: interesujący sposób prowadzenia zajęć (4,15 wobec 4,17 w roku ubiegłym) oraz inspiracja do samodzielnego myślenia (4,13 wobec 4,2 w roku ubiegłym), co w sumie może sugerować niewielkie polepszenie się oceny procesu dydaktycznego prowadzonego przez wydział.

Wśród komentarzy pozostawionych przez studentów w systemie USOS przeważały zdecydowanie opinie pozytywne, podkreślające zaangażowanie prowadzących i ich dobre przygotowanie merytoryczne, np. „Osoba prowadząca bardzo rzetelna, pomocna, serdeczna.”; „Z przyjemnością chodzi się na wykłady do kogoś, kto jest pasjonatem tego, o czym mówi. Możliwość zabierania głosu przez studentów w trakcie wykładu i dyskusowania omawianych kwestii było z

pewnością pouczające i ważne.” lub „Wybitny wykładowca, bardzo duża wiedza i rewelacyjne podejście do studenta”. Niestety wobec kilku pracowników pojawiły się opinie krytyczne, np.: „Pan profesor przez bardzo długi czas albo wcale nie odpisywał na maile studentów.” lub „Pani Doktor notorycznie spóźniała się na zajęcia jednocześnie przeciągała czas prowadzenia zajęć. Podczas prowadzenia zajęć studenci nie mieli możliwości się wypowiedzieć mimo że było to konwersatorium. Mimo pozornie jasnych zasad oceniania, studenci byli oceniani w zależności od tego jak Pani Doktor kogoś lubiła.”

Wnioski (rekomendacje dla WSZJK):

1. Wzmacnianie mechanizmów premiujących najlepiej ocenianych dydaktyków w danym roku akademickim.
2. Kontynuacja wsparcia organizacyjnego ze strony dziekanatu w zakresie oceny jakości kształcenia, jak również podjęcie wysiłków na rzecz zwiększenia znaczenia oceny jakości kształcenia w świadomości studentów.

Realizacja rekomendacji WSZJK oraz USZJK z poprzedniego roku akademickiego:

1. Rekomendacja:

Wzmacnianie mechanizmów premiujących najlepiej ocenianych dydaktyków w danym roku akademickim.

Realizacja:

Dziekan Wydziału Historii i Stosunków Międzynarodowych przyznaje od grudnia 2020 r. nagrody dydaktyczne na podstawie rekomendacji Samorządu Studenckiego; w roku akademickim 2022/2023 przyznano je w grudniu 2022 roku trzem osobom.

2. Rekomendacja:

Kontynuacja wsparcia organizacyjnego ze strony dziekanatu w zakresie oceny jakości kształcenia, jak również podjęcie wysiłków na rzecz zwiększenia znaczenia oceny jakości kształcenia w świadomości studentów.

Realizacja:

Mimo problemów związanych z podziałem Wydziału HiSM na dwie odrębne jednostki, co znacząco utrudniło pracę osób zatrudnionych w dziekanacie w roku akademickim 2022/2023 Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia uzyskał pełne wsparcie ze strony pracowników dziekanatu przy przygotowywaniu niniejszego sprawozdania.

4. MONITOROWANIE WARUNKÓW KSZTAŁCENIA I ORGANIZACJI STUDIÓW

Opis podjętych działań i uzyskanych rezultatów

W wydziałowej ankiecie oceniającej zapytano studentów wszystkich stopni kształcenia o poszczególne aspekty dotyczące procesu dydaktycznego.

Ocena zasobów bibliotecznych

W ramach Uniwersytetu w Białymstoku funkcjonuje Biblioteka Uniwersytecka im. Jerzego Giedroycia, mieszcząca się w budynku przy ul. Konstantego Ciołkowskiego na obszarze kampusu uniwersyteckiego. W budynku tym mieści się zarówno Wypożyczalnia, jak i Czytelnia Główna biblioteki. Ponadto pracownicy i studenci Wydziału Historii i Stosunków Międzynarodowych mogli korzystać z Biblioteki Humanistyczno-Społecznej im. Andrzeja Wyczańskiego znajdującej się w budynku Wydziału. W Białymstoku istnieje dodatkowo kilka innych bibliotek zawierających zbiory, które można wykorzystać podczas studiów lub w pracy naukowej. Najczęściej studenci korzystają z zasobów Książnicy Podlaskiej. Poniższa tabela przedstawia częstotliwość korzystania z zasobów bibliotecznych zadeklarowaną przez studentów Wydziału.

Tabela 6. Częstotliwość korzystania z bibliotek w deklaracjach studentów studiów licencjackich i magisterskich (w %)

Częstotliwość korzystania z biblioteki	Biblioteka Uniwersytecka im. Jerzego Giedroycia	Biblioteka Humanistyczno-Społeczna (czytelnia wydziałowa)	Książnica Podlaska	Inna biblioteka
Kilka razy w tygodniu	0,79%	7,87%	5,47%	3,17%
Kilka razy w miesiącu	22,83%	27,56%	24,22%	9,52%
Kilka razy w roku	22,05%	24,41%	19,53%	15,87%
Rzadziej	14,96%	17,32%	16,41%	17,46%
W ogóle nie korzystam	39,37%	22,83%	34,38%	53,97%

Studenci stosunkowo rzadko korzystają z bibliotek, gdyż aż co piąty z ankietowanych nie korzysta z żadnych zasobów bibliotecznych. Najczęściej studenci wykorzystują zbiory Biblioteki Humanistyczno-Społecznej (77,16% wobec 78,12% w roku ubiegłym), co ma prawdopodobnie związek

z lokalizacją tej biblioteki oraz sprofilowaniem jej zbiorów zgodnie z kierunkami studiów prowadzonych na Wydziale Historii i Stosunków Międzynarodowych. Anketowani rzadziej natomiast korzystali z Biblioteki Uniwersyteckiej (60,63% wobec 60,94% w roku ubiegłym) i Książnicy Podlaskiej (w tym przypadku rzadziej niż w roku ubiegłym 65,63% wobec 60,47% w roku ubiegłym) co może wskazywać na to, że studenci nie znajdują potrzebnej literatury w tych bibliotekach. Co ciekawe większa liczba studentów w ogóle nie korzysta z zasobów Biblioteki Uniwersyteckiej niż z zasobów Książnicy Podlaskiej.

W podziale na kierunki studiów widać zdecydowanie, że częściej z bibliotek korzystają studenci kierunku Historia, z których 87,95% korzysta ze zbiorów Biblioteki Humanistyczno-Społecznej wobec 55,72% studentów Stosunków Międzynarodowych, co zapewne związane jest z odmiennym charakterem studiów, jak i wykorzystywaniem w większym wymiarze zasobów internetowych przez studentów tego drugiego kierunku. Większość studentów Stosunków Międzynarodowych (53,4%) nie korzysta też w ogóle z zasobów Biblioteki Uniwersyteckiej (podobnej odpowiedzi udzieliło 31,33% studentów kierunku Historia), a blisko połowa (43,1%) z zasobów Książnicy Podlaskiej (wobec 28,92% studentów kierunku Historia).

Dalsza część ankiety dotyczyła wybranych dziesięciu aspektów korzystania z bibliotek uniwersyteckich ocenianych w pięciostopniowej skali. Wyniki badania ilustruje poniższa tabela.

Tabela 7. Ocena bibliotek w deklaracjach studentów studiów licencjackich i magisterskich (w skali od 1 – ocena najniższa do 5 – ocena najwyższa)

Ocena wybranych aspektów korzystania z Biblioteki Uniwersyteckiej oraz Biblioteki Humanistyczno-Społecznej	Biblioteka Uniwersytecka im. Jerzego Giedroycia		Biblioteka Humanistyczno-Społeczna	
	2022	2023	2022	2023
Dostępność literatury obowiązkowej	3,66	3,6	3,53	3,5
Bogactwo księgozbioru	3,81	3,73	3,59	3,69
Aktualność księgozbioru	3,51	3,79	3,48	3,53
Sprawność obsługi	3,96	3,98	4,09	4,15
Przyjazność obsługi	4,01	4,1	4,2	4,21
Godziny otwarcia	3,8	3,93	4,01	3,85
Warunki do pracy	3,96	3,90	3,49	3,88
Możliwość kopiowania tekstów	3,65	3,73	3,6	3,39
Możliwość korzystania z Internetu i tekstów elektronicznych	3,54	3,54	3,63	3,58

Dojazd	3,22	3,39	4,03	3,64
Średnia ocena	3,71	3,71	3,76	3,74

W bieżącym badaniu studenci ocenili ogólnie funkcjonowanie obu bibliotek uniwersyteckich na poziomie zbliżonym do oceny ubiegłorocznej, w porównaniu ocen funkcjonowania obu bibliotek uniwersyteckich studenci ocenili nieznacznie wyżej funkcjonowanie Biblioteki Humanistyczno-Społecznej (3,74) niż Biblioteki Uniwersyteckiej (3,71). W rozbiciu na poszczególne aspekty funkcjonowania bibliotek Biblioteka Uniwersytecka jest lepiej oceniana od Biblioteki Humanistyczno-Społecznej w następujących z nich: dostępność do literatury obowiązkowej (3,6 wobec 3,5), bogactwo księgozbioru (3,73 wobec 3,69), aktualność księgozbioru (3,79 wobec 3,53), godziny otwarcia (3,93 wobec 3,85), warunki do pracy (3,9 wobec 3,88) oraz możliwość kopiowania tekstów (3,73 wobec 3,39). Z kolei Biblioteka Humanistyczno-Społeczna jest wyżej oceniana od Biblioteki Uniwersyteckiej w następujących aspektach: sprawność obsługi (4,15 wobec 3,98), przyjazność obsługi (4,1 wobec 4,21), możliwość korzystania z Internetu i tekstów elektronicznych (3,58 wobec 3,54) oraz dojazd (3,64 wobec 3,39). W przeważającym stopniu oceny poszczególnych aspektów pracy biblioteki były nieco wyższe niż w roku ubiegłym.

Ocena infrastruktury dydaktycznej

Infrastruktura dydaktyczna w sposób znaczny wpływa na jakość procesu kształcenia. W poniższych tabelach zostały przedstawione oceny studentów infrastruktury istniejącej na Wydziale Historii i Stosunków Międzynarodowych.

Tabela 8. Ocena jakości infrastruktury dydaktycznej według studentów (w %)

Jak ocenił(a)by Pan/Pani jakość infrastruktury dydaktycznej wykorzystywanej w procesie nauczania?	bardzo dobrze	dobrze	przeciętnie	źle	bardzo źle	nie dotyczy
a) sale wykładowe	9,3%	27,13%	37,21%	11,63%	13,18%	1,55%
b) sale ćwiczeniowe	6,2%	30,23%	41,05%	8,53%	10,85%	3,1%
c) środki audiowizualne i multimedialne	6,3%	23,62%	35,43%	15,75%	15,75%	3,15%
d) wyposażenie pracowni komputerowej	11,63%	34,89%	33,33%	7,75%	3,1%	9,3%
e) dostęp do Internetu	14,73%	24,03%	24,03%	13,95%	15,50%	7,75%

f) platforma Eduportal	9,37%	24,22%	29,69%	14,84%	12,5%	9,37%
------------------------	-------	--------	--------	--------	-------	-------

Pomieszczenia dydaktyczne Wydziału, zarówno sale wykładowe, jak i ćwiczeniowe, zostały ocenione na takim samym poziomie (36,43% odpowiedzi bardzo dobrych i dobrych), większa grupa ankietowanych oceniła natomiast wspomniane pomieszczenia jako przeciętne (odpowiednio 37,21% i 41,05% uzyskanych odpowiedzi). Oceny te kształtują się mniej więcej na poziomie udzielanych w ubiegłorocznym badaniu. Pewne pogorszenie ocen dotknęło ocenę dostępności do Internetu, gdyż tylko 38,76% studentów oceniło ją pozytywnie (wobec 41,86% w roku ubiegły). Internet w budynku Wydziału zapewnia sieć bezprzewodową Wi-Fi za pośrednictwem systemu EDUROAM. Jest to kolejny rok pogorszenia się ocen w tej kategorii, gdyż w roku akademickim 2020/2021 51% ankietowanych studentów oceniło ją pozytywnie, a w roku akademickim 2019/2020 aż 86,36%. Unowocześnianie sieci internetowej nie nadąża zatem, jak się wydaje, za coraz większymi oczekiwaniami studentów w tym względzie. W żadnej z pozostałych kategorii infrastruktury nie uzyskano przewagi ocen pozytywnych, najniżej zaś zostały ocenione środki audiowizualne i multimedialne, które uzyskały jedynie 29,92% ocen pozytywnych wobec 31,5% ocen negatywnych. 46,52% ankietowanych studentów oceniło pozytywnie wyposażenie pracowni komputerowej (wobec 10,85% ocen negatywnych). Odnośnie do platformy e-learningowej Eudportal, uzyskała ona 33,59% ocen pozytywnych wobec 27,34% ocen negatywnych.

Jednym z elementów infrastruktury dydaktycznej jest pracownia komputerowa. Tabela 9 prezentuje częstotliwość korzystania z pracowni komputerowej zadeklarowaną przez studentów Wydziału.

Tabela 9. Deklaracje częstotliwości korzystania z pracowni komputerowej według studentów (w %)

Jak często Pan/Pani korzysta z pracowni komputerowej?	Procent odpowiedzi
Przynajmniej kilka razy w tygodniu	0,81%
Kilka razy w miesiącu	0,81%
Kilka razy w semestrze	10,48%
Rzadziej	25%
W ogóle nie korzystam	62,9%

Zdecydowana większość, bo 62,9% studentów zadeklarowało, że nie korzysta w ogóle z pracowni komputerowej, co stanowi pewien wzrost w stosunku do ubiegłego roku, kiedy z pracowni nie korzystało w ogóle 56,92% ankietowanych studentów. 25% ankietowanych podało, że korzysta z pracowni komputerowej rzadziej niż kilka razy w semestrze. Jedynie 10,48% ankietowanych podało, że

korzysta kilka razy w semestrze z pracowni (wobec 14,61% w ubiegłym roku). Jak widać pracownia komputerowa nie cieszy się popularnością, co wydaje się zrozumiałe w obliczu wysokiego stopnia osobistego z informatyzowania studentów.

Tabela 10. Ogólna ocena funkcjonowania pracowni komputerowej według studentów (w %)

Ogólna ocena funkcjonowania pracowni komputerowej	Procent
bardzo dobra	18,03%
dobra	37,7%
przeciętna	33,61%
zła	7,38%
bardzo zła	3,28%

Ogólna ocena pracowni komputerowej jest nieco wyższa niż w roku ubiegłym. 55,73% ankietowanych studentów oceniło pracownię komputerową jako dobrą lub bardzo dobrą wobec 50,42% takich odpowiedzi w roku ubiegłym. 10,66% ankietowanych studentów oceniło stan pracowni komputerowej jako zły lub bardzo zły wobec 9,24% takich odpowiedzi w roku ubiegłym.

Tabela 11. Szczegółowa ocena funkcjonowania pracowni komputerowej według studentów (w %)

Szczegółowa ocena funkcjonowania pracowni komputerowej	zdecydowanie tak	raczej tak	ani tak, ani nie	raczej nie	zdecydowanie nie
Czy godziny otwarcia umożliwiają efektywne korzystanie z pracowni?	12,7%	37,3%	37,3%	7,14%	5,56%
Czy ilość stanowisk komputerowych jest wystarczająca?	10,32%	45,24%	22,22%	16,67%	5,56%
Czy stanowisko komputerowe spełnia Pana/Pani oczekiwania efektywnego korzystania z pracowni?	11,11%	52,38%	21,43%	11,9%	3,17%
Czy w razie potrzeby pracownicy pracowni udzielają fachowej pomocy?	26,98%	46,03%	21,43%	4,76%	0,79%

Najwięcej ankietowanych wskazało brak wystarczającej ilości stanowisk komputerowych jako największą bolączkę pracowni komputerowej (tak wskazało 22,23% ankietowanych studentów wobec 27,4% w roku ubiegłym). Najwyżej oceniona została gotowość pracowników do fachowej pomocy – uznało tak 73,01% ankietowanych studentów, co stanowi znaczną poprawę w porównaniu z poprzednim badaniem, kiedy to 64,5% ankietowanych uznało, że pracownicy służą studentom fachową pomocą. Większość ankietowanych (63,49%) uznała, że sprzęt komputerowy w pracowni spełnia oczekiwania efektywnego z niej korzystania (wobec 48,4% w roku ubiegłym). Generalnie we wszystkich aspektach ocena pracowni komputerowej jest wyższa niż w roku ubiegłym.

Ocena dostępności i przejrzystości informacji na temat kształcenia

Podstawowym źródłem informacji i repozytorium zasobów (plany studiów, rozkłady zajęć, programy kształcenia, informacje o praktykach i inne) są strony internetowe. Poniższe tabele odnoszą się do strony Wydziału. Pierwsza z nich obrazuje częstotliwość korzystania ze stron internetowych przez studentów.

Tabela 12. Częstotliwość odwiedzin stron internetowych wydziału w deklaracjach studentów (w %)

Jak często odwiedza Pan/Pani stronę internetową Wydziału?	Procent
kilka razy w tygodniu	19,38%
kilka razy w miesiącu	37,21%
kilka razy w semestrze	31,78%
Rzadziej	10,08%
jeszcze nie widziałem	1,55%

W porównaniu z ubiegłoroczną ankietą należy zauważyć, że częstotliwość korzystania ze strony internetowej utrzymuje się na podobnym poziomie. Większość badanych (56,59%) odwiedza stronę wydziałową przynajmniej kilka razy w miesiącu (wobec 57,25% w ubiegłym roku), w tym 19,38% kilka razy w tygodniu. Wydział prowadzi również na Facebooku swój fanpage, na którym zamieszcza ważne informacje związane z dydaktyką, co rozszerza grono odbiorców i być może zmniejsza częstotliwość korzystania z oficjalnej strony internetowej Wydziału.

Tabela 13. Ocena zawartości stron internetowych wydziału według studentów (w %)

Czy zawarte na stronie internetowej Wydziału oraz w systemie USOS informacje zapewniają uzyskanie wiedzy dotyczącej:	zdecydowanie tak	raczej tak	ani tak, ani nie	raczej nie	zdecydowanie nie
a) oferowanych poziomów i form kształcenia?	20,16%	52,71%	17,83%	7,75%	1,55%
b) kwalifikacji zawodowych absolwentów?	15,5%	41,09%	29,46%	10,85%	3,10%
c) jakości kształcenia potwierdzonej przyznanymi jednostce certyfikatami?	17,19%	46,09%	25,78%	8,59%	2,34%
d) możliwości wyjazdu na inne uczelnie?	19,38%	42,64%	24,81%	9,30%	3,88%
e) programu studiów?	28,68%	50,39%	14,73%	3,88%	2,33%
f) planu studiów?	35,16%	44,53%	14,84%	2,34%	3,12%
g) treści programowych przedmiotów?	20,16%	38,76%	19,38%	13,95%	7,75%
h) lektur przedmiotowych?	19,69%	48,03%	18,11%	9,45%	4,72%
i) kryteriów oceny zaliczanych przedmiotów?	14,73%	52,71%	22,48%	6,98%	3,10%

Ocena zawartości strony internetowej Wydziału, jak również systemu USOS, jest wyższa niż w badaniu przeprowadzonym w ubiegłym roku akademickim. Należy podkreślić, że we wszystkich aspektach korzystania ze strony internetowej uzyskane odpowiedzi pozytywne znacząco przekraczały 50%. Najwyżej oceniane została dostępność informacji dotyczących bieżącej dydaktyki, przede wszystkim planu studiów (79,69% ocen pozytywnych), programu studiów (79,07 ocen pozytywnych) oraz oferowanych poziomów i form kształcenia (72,87%).

Kolejna część ankiety poświęcona była ocenie pracy dziekanatu. Studenci zapytani byli między innymi o częstotliwość korzystania z dziekanatu.

Tabela 14. Częstotliwość odwiedzin dziekanatu celem załatwiania spraw według studentów (w %)

Jak często odwiedza Pan/Pani dziekanat w celu załatwienia jakiejś sprawy?	Procent
przynajmniej kilka razy w tygodniu	2,34%
kilka razy w miesiącu	4,69%
kilka razy w semestrze	64,06%
rzadziej	28,90%

Przytłaczająca większość ankietowanych studentów odwiedza dziekanat kilka razy w semestrze lub rzadziej (w sumie 92,96% odpowiedzi). Częściej gościło w dziekanacie jedynie 7,04% studentów.

Tabela 15. Opinie na temat godzin otwarcia dziekanatu według studentów (w %)

Czy godziny otwarcia dziekanatu umożliwiają sprawne załatwianie spraw?	Procent
zdecydowanie tak	14,73%
raczej tak	41,09%
ani tak, ani nie	14,73%
raczej nie	12,4%
zdecydowanie nie	17,05%

W tegorocznej ankiecie ocena godzin pracy dziekanatu uległa nieznacznemu polepszeniu. Większość ankietowanych studentów (55,82% odpowiedzi „zdecydowanie tak” i „raczej tak” wobec 50,39% w roku ubiegłym) uważa, że godziny otwarcia dziekanatu umożliwiają im załatwienie wszystkich spraw. Natomiast odpowiedzi negatywnej udzieliło w sumie 29,45% ankietowanych (odpowiedzi „raczej nie” i „zdecydowanie nie”) wobec 35,66% w roku ubiegłym.

Tabela 16. Opinie studentów na temat informacji przekazywanych przez pracowników dziekanatu (w %)

Czy niżej wymienione informacje przekazywane są przez pracowników dziekanatu w sposób wyczerpujący?	zdecydowanie tak	raczej tak	ani tak, ani nie	raczej nie	zdecydowanie nie
informacje dotyczące toku studiów	24,03%	44,19%	23,26%	5,43%	3,1%
informacje dotyczące spraw stypendialnych	25,58%	42,64%	19,38%	7,75%	4,65%
informacje dotyczące opłat za studia	26,36%	42,64%	25,58%	3,1%	2,41%

Zdecydowana większość ankietowanych studentów uważa, że informacje udzielane przez dziekanat są wyczerpujące (we wszystkich badanych aspektach odpowiedziało tak ponad 60% studentów). W żadnej też kategorii liczba ankietowanych studentów uważających, że informacje uzyskiwane w dziekanacie nie były przekazywane w sposób wyczerpujący nie przekroczyła 13%, widać więc w tym względzie poprawę w stosunku do roku ubiegłego. Najniżej oceniane były informacje dotyczące spraw stypendialnych, które 12,4% ankietowanych oceniło negatywnie. Kolejna część ankiety poświęcona była ogólnej ocenie pracy dziekanatu.

Tabela 17. Ogólna ocena pracy dziekanatu według studentów (w %)

Ogólna ocena pracy dziekanatu	Procent
bardzo dobra	25,6%
dobra	31,8%
przeciętna	25,6%
zła	12,4%
bardzo zła	4,65%

Większość ankietowanych studentów wystawiło pracy dziekanatu ocenę bardzo dobrą lub dobrą (w sumie 57,4% wobec 58,7% w roku ubiegłym). Negatywnie pracę dziekanatu ocenia 17,05% ankietowanych studentów (wobec 16,81% w ubiegłorocznym badaniu). Można zatem zaobserwować niewielkie pogorszenie się oceny pracy dziekanatu.

W odpowiedzi na pytanie dotyczące propozycji usprawnienia pracy dziekanatu studenci generalnie pozytywnie wypowiadali się o pracy osób pracujących w dziekanacie. Studenci wszystkich kierunku postulowali natomiast wydłużenie godzin pracy dziekanatu.

Wnioski (rekomendacje dla WSZJK):

1. Wzrost subwencji Wydziału Historii i Stosunków Międzynarodowych na zakup księgozbioru Biblioteki Humanistyczno-Społecznej.
2. Wprowadzenie elastycznych godzin otwarcia dziekanatu, np. przez wydłużenie jego pracy w wybrany dzień tygodnia.
3. Zwiększenie ilości osób pracujących w dziekanacie.

Realizacja rekomendacji WSZJK oraz USZJK z poprzedniego roku akademickiego:

1. Rekomendacja:

Poprawa zasobu bibliotecznego przez systematyczne aktualizowanie księgozbioru Biblioteki Humanistyczno-Społecznej.

Realizacja:

W roku akademickim 2022/2023 księgozbiór historyczno-politologiczny Biblioteki Humanistyczno-Społecznej zwiększył się o 191 zakupionych pozycji oraz 800 pozycji podarowanych (640 monografie i 160 czasopism). Zakupione pozycje zostały sfinansowane ze środków własnych Biblioteki (3.562,76 PLN), subwencji Wydziału Historii i Stosunków

Międzynarodowych (421,20 PLN) oraz z grantów pracowników Wydziału (8.305 PLN). Całościowo (łącznie z księgozbiorem socjologiczno-filozoficznym) księgozbiór Biblioteki wydał na zakup książek 12.288,96 PLN wobec 22.198,83 PLN w roku ubiegłym, co stanowi znaczny spadek wydatków na zakup książek o 9.909,87 PLN, czyli o niemal 45%. Szczególnie niepokojący jest zwłaszcza wyraźny spadek subwencji udzielonej przez WHiSM.

2. Rekomendacja:

Wprowadzenie elastycznych godzin otwarcia dziekanatu, np. przez wydłużenie jego pracy w wybrany dzień tygodnia.

Realizacja:

Brak realizacji rekomendacji.

3. Rekomendacja:

Zwiększenie ilości osób pracujących w dziekanacie.

Realizacja:

Brak realizacji rekomendacji.

5. MONITOROWANE WSPARCIA STUDENTÓW W PROCESIE UCZENIA SIĘ

W ramach wsparcia studentów w procesie uczenia się w roku akademickim 2022/2023 funkcjonowało na Wydziale Historii i Stosunków Międzynarodowych szereg rozwiązań mających na celu uzyskanie przez studenta wszechstronnej pomocy. Wszystkie lata studiów na wszystkich kierunkach miały swoich opiekunów, których celem było rozwiązywanie bieżących problemów studentów oraz pośrednictwo w kontaktach studentów poszczególnych lat z dziekanatem i poszczególnymi pracownikami dydaktycznymi. Informacja o opiekunach była zamieszczona na stronie Wydziału (<https://historia.uwb.edu.pl/opiekunowie-stopni-studiow/>).

W odniesieniu do wniosków stypendialnych informacje wywieszone były na tablicy ogłoszeń przy Dziekanatach oraz na stronie internetowej Wydziału i są ogólnie dostępne.

W ramach Wydziału funkcjonował również koordynator programu Erasmus+, a informacja o nim w języku angielskim umieszczona była na stronie Wydziału (<https://historia.uwb.edu.pl/erasmus/>), zaś Program Mobilności Studentów i Doktorantów MOST jest obsługiwany przez Dział Spraw Studenckich UwB.

Na Wydziale funkcjonowało Studenckie Koło Naukowe Historyków UwB, posiadające następujące sekcje: Historii Nowożytnej, Historii Regionu, Historii Starożytnej i Historii Wojskowości. Koło związane było z kierunkiem Historia. Funkcjonowało także Koło Nauk Politycznych, które

związane było z kierunkiem Stosunki Międzynarodowe. Każda sekcja Koła Naukowego posiada swego opiekuna. W ramach Wydziału organizowane są również otwarte seminaria naukowe, prowadzone cyklicznie zarówno przez pracowników Wydziału, jak i zaproszonych gości z innych ośrodków uniwersyteckich w kraju.

W zakresie wsparcia materialnego przyznawane są stypendia socjalne, stypendia rektora, stypendia dla osób niepełnosprawnych, stypendia dla cudzoziemców (wypłacane ze środków NAWA) oraz zapomogi. Wspomniane formy wsparcia materialnego są udzielane na podstawie wniosku studenta o przyznanie w/w stypendiów. Są one rozpatrywane, liczone i wyznaczana jest ich kwota w oparciu o obowiązujące widełki. Wydział pośredniczy w procedurze wnioskowania o stypendia socjalne, zapomogi, stypendia naukowe oraz pozyskiwania miejsca w Domach Studenta.

Na stronie internetowej Wydziału (<https://historia.uwb.edu.pl/student/stypendia-i-akademiki/>) zawarte są informacje odnośnie do procedury ubiegania się o stypendia socjalne i zapomogi, stypendia dla osób niepełnosprawnych oraz wzory formularzy (załączniki), na tej samej stronie widnieje harmonogram czynności w postępowaniach dotyczących przyznawania miejsc w Domu Studenta.

Przydział ilościowy wspomnianych form wsparcia materialnego ilustruje poniższa tabela.

Tabela 18. Pomoc materialna udzielona studentom Wydziału Historii i Stosunków Międzynarodowych (w liczbach).

Rodzaj świadczenia	Ilość osób, którym udzielono świadczenie
stypendium socjalne	56
stypendium rektora	35
stypendium dla osób niepełnosprawnych	17
zpomoga	8

W zakresie innych form wsparcia w ramach Wydziału funkcjonuje Pełnomocnik Dziekana ds. Osób Niepełnosprawnych, którego zadaniem jest wszechstronna pomoc studentom z różnego typu niepełnosprawnościami i pośredniczenie między nimi a nauczycielami akademickimi i administracją Wydziału. Indywidualną Organizację Studiów (IOS) uzyskało w roku akademickim 2022/2023 dziewięciu studentów kierunku Historia i Studia Wschodnie oraz 19 studentów kierunku Stosunki Międzynarodowe. Ponadto zatwierdzono 7 wniosków o zastosowanie alternatywnych rozwiązań wspierających studentów z niepełnosprawnościami. Do wszystkich pracowników została wysłana informacja odnośnie do dokumentów przedstawianych przez studentów niepełnosprawnych. Nie sygnalizowano w tym względzie żadnych nieporozumień. Poza tym informacje o wszelkich formach wsparcia są dostępne na stronie internetowej oraz na tablicy ogłoszeń przy dziekanacie.

6. OCENA MOBILNOŚCI STUDENTÓW ORAZ STOPNIA UMIEDZYNARODOWIENIA KSZTAŁCENIA

Opis podjętych działań i uzyskanych rezultatów

Na Wydziale Historii i Stosunków Międzynarodowych w roku akademickim 2022/2023 studiowało dwóch studentów z zagranicy w ramach programu Erasmus+. Ponadto, czterech studentów z naszego Wydziału wyjechało na studia zagraniczne. Niestety, żaden z pracowników nie odbył w omawianym okresie praktyk zagranicznych, żaden też pracownik zagranicznej uczelni nie prowadził zajęć na naszym Wydziale. Wydział miał podpisanych 14 umów o współpracy z uczelniami partnerskimi, które wygasły z dniem 30 września 2023 roku.

Ze względu na trudności w dokładnym dopasowaniu treści realizowanych w Polsce do treści zagranicznych, zasady zaliczania osiągnięć są elastyczne, aby umożliwić wymianę studentów. Jeżeli programy pokrywają się jedynie częściowo to ścisłe trzymanie się zasady odpowiedniości uniemożliwiłaby wymianę. Podstawą jest możliwie maksymalne dopasowanie tematyki zajęć, przede wszystkim epok oraz zagadnień (historia polityczna, religii, gospodarki) i ewentualnie zakresu geograficznego. Student musi przywieźć liczbę punktów ECTS zgodną z wymaganiami swego macierzystego wydziału i niezbędną do zaliczenia semestru. Decyzję o przedmiotach wybranych przez studenta podejmuje koordynator w oparciu o program studiów macierzystego wydziału i ofertę uczelni partnerskiej. Jeżeli student zaliczy przedmioty-odpowiedniki za granicą, koordynator przepisuje je w Polsce. Karta Erasmusa i związane z nią przepisy zobowiązują Wydział do uznania zaliczonych przedmiotów zagranicznych.

Wydział, za pośrednictwem koordynatora wymiany, sonduje studentów studiujących w ramach wymiany na uczelniach zagranicznych, w kwestiach rozwiązań systemu kształcenia, które może zostać przyjęty w naszej uczelni.

W roku akademickim 2022/2023, poza zajęciami w ramach programu Erasmus, prowadzono zajęcia w językach obcych według programu studiów. W ramach kierunku Stosunki Międzynarodowe prowadzono w sumie trzy takie zajęcia (dwa na roku 3 pierwszego stopnia i jeden na roku 2 drugiego stopnia), zaś na kierunku Historia prowadzono sześć zajęć w językach obcych (cztery na roku 3 I stopnia i dwa na roku 2 II stopnia).

Wnioski (rekomendacje dla WSZJK):

1. Dalsza intensyfikacja współpracy międzynarodowej poprzez zwiększenie liczby studentów Wydziału do odbycia studiów w uczelniach zagranicznych w ramach programu Erasmus+.
2. Zachęcanie pracowników i studentów do podejmowania wyjazdów zagranicznych w celach edukacyjnych.

Realizacja rekomendacji WSZJK oraz USZJK z poprzedniego roku akademickiego:

Rekomendacje:

1. Dalsza intensyfikacja współpracy międzynarodowej poprzez zwiększenie liczby studentów Wydziału do odbycia studiów w uczelniach zagranicznych w ramach programu Erasmus+.

Realizacja:

Brak realizacji rekomendacji.

2. Zachęcanie studentów i pracowników do podejmowania wyjazdów zagranicznych w celach edukacyjnych.

Realizacja:

W ubiegłym roku akademickim czterech studentów Wydziału wyjechało w ramach programu Erasmus+ na zajęcia odbywane w zagranicznych uczelniach.

7. UZYSKIWANIE OPINII ABSOLWENTÓW UCZELNI O PRZEBIEGU ODBITYCH STUDIÓW

Opis podjętych działań i uzyskanych rezultatów

Na Wydziale Historii i Stosunków Międzynarodowych w ramach oceny procesu nauczania w miesiącach czerwiec-wrzesień 2023 roku przeprowadzono badania ankietowe absolwentów Wydziału. Celem badań było zebranie ich opinii na temat przydatności na rynku pracy danego kierunku studiów, procesu dydaktycznego oraz kompetencji nauczycieli akademickich i innych pracowników UwB. Niestety z uwagi na podział Wydziału HiSM na dwie odrębne jednostki w badaniu udział wzięli jedynie absolwenci kierunku Historia. Na 50 absolwentów tego kierunku w badaniu wzięło udział 17 osób, czyli 34% (wobec 79,38% w roku ubiegłym). Wśród nich było 11 absolwentów kierunku Historia I stopnia, 6 zaś kierunku Historia II stopnia. Obraz wyłaniający się z ankiety można zatem uznać za reprezentatywny jedynie dla kierunku Historia.

Tabela 19. Ocena studiów przez absolwentów Wydziału.

Proszę ocenić, w jakim stopniu odbyte przez Pana/Panią studia pozwoliły na rozwinięcie:	bardzo dużym	dużym	średnim	małym	bardzo małym
znajomości zagadnień teoretycznych	64,7%	29,4%	5,9%	0%	0%
umiejętności rozwiązywania praktycznych problemów	47,1%	29,4%	17,6%	5,9%	0%
zdolności do wykonywania konkretnych zawodów zgodnych z profilem ukończonych studiów	47,1%	23,5%	23, 5%	5,9%	0%
umiejętności pracy zespołowej	47,1%	23,5%	29,4%	0%	0%
umiejętności komunikacyjnych z innymi ludźmi	64,7%	23,5%	11,8%	0%	0%
umiejętności samodzielnego dokształcania się	68,75%	18,75%	12,5%	0%	0%
wiedzy o świecie	64,7%	29,4%	5,9%	0%	0%
możliwości realizacji własnych zainteresowań	57,9%	26,3%	15,8%	0%	0%

Tegoroczna opinia absolwentów o toku odbytych studiów jest znacznie wyższa w porównaniu z badaniem z roku ubiegłego, należy przy tym raz jeszcze powtórzyć, że ogranicza się do absolwentów kierunku Historia, nie może być zatem reprezentatywna dla całego Wydziału. Kierunek Historia został pozytywnie oceniony we wszystkich parametrach, w żadnym nie uzyskując mniej niż 70% ocen pozytywnych. Najwyżej oceniony został pod względem znajomości zagadnień teoretycznych oraz umożliwienia zdobycia wiedzy o świecie (94,1% odpowiedzi pozytywnych dla obu kategorii) umiejętności komunikacyjnych z innymi ludźmi (88,89% odpowiedzi pozytywnych) oraz umiejętności samodzielnego dokształcania się (87,5% odpowiedzi pozytywnych). Najślabiej wypadła odpowiedź na pytanie czy przebyte studia umożliwiły pozyskanie zdolności do wykonywania konkretnych zawodów zgodnych z profilem ukończenia studiów (70,6% ocen pozytywnych).

Tabela 20. Ocena poszczególnych elementów procesu dydaktycznego przez absolwentów.

Jak ocenił(a)by Pan/Pani poszczególne elementy procesu dydaktycznego na Pana/Pani kierunku?	bardzo dobrze	dobrze	przeciętnie	źle	bardzo źle	nie dotyczy
a) wykłady	52,9%	35,3%	11,8%	0%	0%	0%
b) ćwiczenia i konwersatoria	64,7%	29,4%	5,9%	0%	0%	0%

c) seminaria i proseminaria	82,3%	11,8%	5,9%	0%	0%	0%
d) przedmioty fakultatywne	52,9%	23,5%	17,7%	5,9%	0%	0%
e) lektoraty	41,2%	47%	0%	5,9%	5,9%	0%
f) warsztaty i laboratoria	23,5%	41,2%	0%	5,9%	0%	29,4%
g) praktyki i zajęcia poza uczelnią	17,6%	11,8%	5,9%	0%	0%	64,7%
h) indywidualne konsultacje	47%	41,2%	11,8%	0%	0%	0%
i) organizację studiów	41,2%	41,2%	11,7%	0%	5,9%	0%

Najwyższe noty otrzymały, podobnie jak w roku ubiegłym, seminaria i proseminaria (w sumie 94,1% odpowiedzi pozytywnych, w tym 82,3% ocen bardzo dobrych), oraz ćwiczenia i konwersatoria (również w sumie 94,1% ocen pozytywnych, w tym 64,7% ocen bardzo dobrych). Najniżej zostały ocenione lektoraty, które uzyskały 11,8% ocen negatywnych („źle” i „bardzo źle”) oraz przedmioty fakultatywne, organizacja studiów i warsztaty i laboratoria (po 5,9% ocen negatywnych), co oznacza znaczną poprawę postrzegania tych elementów procesu dydaktycznego w porównaniu do ubiegłorocznego badania.

Tabela 21. Ocena kompetencji pracowników Wydziału przez absolwentów.

Jak ocenia Pan/Pani kompetencje	wysoki poziom profesjonalizmu	raczej wysoki poziom profesjonalizmu	zróżnicowany poziom profesjonalizmu	raczej niski poziom profesjonalizmu	niski poziom profesjonalizmu
a) profesorów i doktorów habilitowanych	88,2%	0%	11,8%	0%	0%
b) doktorów – nauczycieli akademickich	76,5%	17,6%	5,9%	0%	0%
c) magistrów – nauczycieli akademickich	47,05%	47,05%	5,9%	0%	0%
d) pracowników dziekanatu	76,5%	17,6%	5,9%	0%	0%
e) pracowników sekretariatu	76,5%	5,9%	17,6%	0%	0%

Absolwenci nie uznali żadnej kategorii pracowników Wydziału za osoby posiadające raczej niski i niski poziom profesjonalizmu, co bardzo dobrze świadczy o przygotowaniu kadry dydaktycznej

prowadzącej zajęcia na kierunku Historia. Najniżej oceniono kompetencje pracowników sekretariatu, których poziom profesjonalizmu jako zróżnicowany uznało 17,6% ankietowanych absolwentów.

W odpowiedzi na pytanie „Co Pana/Pani zdaniem należałoby zmienić przede wszystkim, by poprawić ogólną jakość kształcenia?” absolwenci kierunku Historia często wskazywali na zwiększenie wyboru zajęć fakultatywnych oraz zajęć praktycznych, w tym zajęć terenowych.

Większość ankietowanych absolwentów zadeklarowało, że gdyby jeszcze raz zdawali na studia, wybraliby ponownie studiowany kierunek na UwB (76,5%). 17,6% ankietowanych wybrałoby inny kierunek na UwB, zaś 5,9% ten sam kierunek, ale na innej uczelni.

Wnioski:

Odbyte studia umożliwiły absolwentom kierunku Historia zdobycie większości umiejętności zaplanowanych do osiągnięcia na studiach o profilu ogólnoakademickim. Większość elementów procesu dydaktycznego została oceniona bardzo dobrze lub dobrze, co pozwala na wyciągnięcie wniosku, że cały proces nauczania funkcjonuje prawidłowo. Potwierdzeniem tego wniosku są również wysokie oceny profesjonalizmu pracowników. Wydział Historii i Stosunków Międzynarodowych oraz Uniwersytet w Białymstoku są pozytywnie postrzegane jako miejsce do studiowania, gdyż większość respondentów ponownie zdecydowałaby się rozpocząć na nich studia.

Wnioski (rekomendacje dla WSZJK):

1. Zwiększenie oferty różnorodności zajęć fakultatywnych i dostosowanie ich tematyki do poszczególnych kierunków.
2. Rozwinięcie współpracy z jednostkami państwowymi i samorządowymi w zakresie prowadzenia praktyk i staży dla studentów.
3. Zwiększenie poziomu i różnorodności oferowanych lektoratów językowych.

Realizacja rekomendacji WSZJK oraz USZJK z poprzedniego roku akademickiego:

1. Rekomendacja:

Zwiększenie oferty różnorodności zajęć fakultatywnych i dostosowanie ich tematyki do poszczególnych kierunków.

Realizacja:

W roku akademickim 2022/2023 rozszerzono pulę zajęć fakultatywnych o zajęcia w języku obcym (możliwość uczestniczenia w zajęciach prowadzonych dla studentów korzystających z programu Erasmus plus). Starano się także wprowadzać dwa równoległe fakultety w ramach konkretnego przedmiotu.

2. Rekomendacja:

Rozwinięcie współpracy z jednostkami państwowymi i samorządowymi w zakresie prowadzenia praktyk i staży dla studentów.

Realizacja:

W realizowanym programie studiów nie przewidziano obowiązkowych praktyk, z wyjątkiem specjalności nauczycielskiej na drugim stopniu studiów. W tym przypadku praktyki ciągle realizowane są w tzw. szkołach ćwiczeń, w wybranych przez studentów placówkach. Mimo braku w programach obowiązkowych praktyk zainteresowani studenci mogą je realizować w placówkach muzealnych, czy archiwach (są kierowani na praktyki i praktyki są monitorowane w tych przypadkach przez Biuro Karier UwB). Przedstawiciele części z tych placówek są członkami Rady interesariuszy zewnętrznych i uczestniczą, jako konsultanci, w konstruowaniu programów kształcenia.

3. Rekomendacja:

Zwiększenie poziomu i różnorodności oferowanych lektoratów językowych.

Realizacja:

Programy na wszystkich kierunkach stwarzają możliwość wyboru języka obcego, jednak część lektoratów, ze względu na niewielką liczbę chętnych realizowana była i jest w grupach łączonych z udziałem studentów z innych wydziałów. Pulę lektoratów określa natomiast Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych i władze Wydziału nie mają wpływu na to, jaki lektorat, z jakiego języka jest uruchamiany. Kolegium dziekańskie skutecznie wnioskowało, zgodnie z postulatami studentów, o zmianę osób prowadzących lektoraty.

8. UZYSKIWANIE OPINII PRACODAWCÓW O POZIOMIE ZATRUDNIANYCH ABSOLWENTÓW

Opis podjętych działań i uzyskanych rezultatów

Na potrzeby badania pracodawców opracowano ankietę, która została rozesłana w formie papierowej do potencjalnych firm i instytucji zainteresowanych zatrudnianiem absolwentów Wydziału Historii i Stosunków Międzynarodowych. Ankiety zostały wysłane do kilkudziesięciu podmiotów działających na terenie województwa podlaskiego oraz instytucji ogólnopolskich w październiku 2023 roku i zostało zrealizowane do końca tego miesiąca. Otrzymano 9 zwrotów. Instytucje, które odpowiedziały na ankietę, zatrudniają obecnie w sumie 141 absolwentów kierunku Historia, 6

absolwentów kierunku Stosunki Międzynarodowe i żadnego absolwenta kierunku Studia Wschodnie. W okresie 2021-2022 podmioty te przyjęły do pracy 20 absolwentów kierunku Historia. W niniejszej części przedstawiono sumaryczne zestawienie odpowiedzi.

Tabela 22. Główne powody zatrudniania absolwentów Wydziału Historii i Stosunków Międzynarodowych w opinii badanych pracodawców (liczebności).

	TAK	NIE
	Liczebność	
Wiedza ogólna	8	0
Wiedza specjalistyczna	6	2
Znajomość warsztatu pracy specyficznego kierunkowi studiów	4	3
Umiejętność uczenia się	4	2
Umiejętność radzenia sobie w trudnych sytuacjach	4	2
Umiejętność praktycznego wykorzystywania wiedzy	6	2
Umiejętność poprawnego rozumowania	4	1
Umiejętność pracy w zespole	3	2
Komunikatywność	4	0
Znajomość języków obcych	3	2
Ocena na dyplomie ukończenia studiów	0	4
Inne	1	0

W niniejszym zestawieniu najważniejsza okazała się wiedza ogólna przyjętych do pracy absolwentów Wydziału, w nieco mniejszym stopniu natomiast ich wiedza specjalistyczna i umiejętność praktycznego wykorzystania wiedzy. W najmniejszym stopniu przy podejmowaniu decyzji o zatrudnieniu decydowała ocena absolwentów na dyplomie ukończenia studiów.

Następnie zapytano pracodawców o cechy których brakuje absolwentom Wydziału Historii i Stosunków Międzynarodowych.

Tabela 23. Umiejętności i kompetencje, których w opinii badanych pracodawców brakuje absolwentom Wydziału Historii i Stosunków Międzynarodowych (liczebności).

	TAK	NIE
	Liczebność	
Wiedza ogólna	1	3

Wiedza specjalistyczna	3	3
Znajomość warsztatu pracy specyficznego kierunku studiów	3	3
Umiejętność uczenia się	1	3
Umiejętność radzenia sobie w różnych sytuacjach	5	3
Umiejętność praktycznego wykorzystywania wiedzy	4	3
Umiejętność poprawnego rozumowania	2	3
Umiejętność pracy w zespole	1	3
Komunikatywność	2	3
Znajomość języków obcych	0	3
Inne	0	1

Pracodawcy najczęściej wskazywali na brak umiejętności radzenia sobie w różnych sytuacjach oraz na brak umiejętności praktycznego wykorzystania wiedzy. W przeciwieństwie do ubiegłorocznej ankiety żaden pracodawca nie wskazał na brak znajomości języków obcych u zatrudnionych absolwentów Wydziału.

Poproszono również pracodawców o wskazanie sugestii, w jaki sposób podnieść poziom przygotowania zawodowego absolwentów Wydziału.

Tabela 24. Propozycje działań, które mogą przyczynić się do podniesienia poziomu przygotowania zawodowego absolwentów Wydziału Historii i Stosunków Międzynarodowych (liczebności).

	Liczebności
Kontakty pracodawców ze studentami	6
Kontakty pracodawców z kadrą naukową	4
Przyjmowanie na staż studentów i absolwentów Wydziału	6
inne	2

Sześciu pracodawców wskazało na kontakty pracodawców ze studentami oraz na przyjmowanie na staże studentów i absolwentów Wydziału. Czterech pracodawców podkreśliło z kolei znaczenie kontaktów pracodawców z kadrą naukową, dwóch zaznaczyło punkt „Inne”, jeden wskazał na potrzebę większej ilości zajęć praktycznych z archiwistyki oraz zajęć z archiwistyki prowadzonych przez praktyków, z kolei inny na wprowadzenie praktyk zawodowych.

Wśród ankietowanych pracodawców pięciu przyjmuje na praktyki i staże studentów Wydziału Historii i Stosunków Międzynarodowych. Zdaniem jednego z nich praktyki te zdecydowanie spełniają funkcję przygotowania zawodowego, trzech uznało, że raczej spełniają, zaś jeden udzielił odpowiedzi

„Ani tak, ani nie”. Podając powód rezygnacji z praktyk, trzech pracodawców wskazała na brak zainteresowania ze strony studentów, jeden natomiast stwierdził, że profil działalności instytucji nie jest dla nich odpowiedni. Ośmiu pracodawców jest zainteresowaniem dalszym przyjmowaniem studentów na wspomniane staże i praktyki zawodowe.

Podstawową przyczyną niezatrudniania absolwentów Wydziału Historii i Stosunków Międzynarodowych w ankietowanych placówkach był brak wolnych etatów, na co wskazało siedmiu pracodawców, jeden pracodawca wskazał też niedopasowanie kwalifikacji absolwenta do stanowiska pracy, a dwóch zaznaczyło „inny” powód, wskazując na słabą autoprezentację kandydatów, brak odpowiedniej wiedzy, brak wymaganego w stosunku do realizowanych zadań przygotowania merytorycznego i brak wymaganego doświadczenia związanego ze stanowiskiem, o które się starają. Ośmiu spośród ankietowanych pracodawców wyraziło zainteresowanie absolwentami Wydziału w przypadku prowadzenia w przyszłości rekrutacji do pracy.

Poza przeprowadzoną ankietą Wydział współpracuje z pracodawcami w ramach wydziałowych rad konsultacyjnych, wsłuchując się w ich sugestie i uwagi dotyczące korelacji programów nauczania z potrzebami rynku pracy.

Wnioski (rekomendacje dla WSZJK):

1. Podejmowanie ciągłych starań w kierunku pozyskania do współpracy kolejnych pracodawców, nie tylko w kontekście zapraszania ich do prowadzenia zajęć na Wydziale, ale również przyjmowania studentów na praktyki i staże.
2. Delegowanie osób chętnych do odbywania praktyki w jednostkach samorządowych deklarujących chęć przyjęcia studentów na praktykę.

Realizacja rekomendacji WSZJK oraz USZJK z poprzedniego roku akademickiego:

1. Rekomendacja:

Podejmowanie ciągłych starań w kierunku pozyskania do współpracy kolejnych pracodawców, nie tylko w kontekście zapraszania ich do prowadzenia zajęć na Wydziale, ale również przyjmowania studentów na praktyki i staże.

Realizacja:

Lista firm z którymi Wydział ma podpisaną umowę o współpracy przy organizacji praktyk jest systematycznie rozszerzana.

2. Rekomendacja:

Delegowanie osób chętnych do odbywania praktyki w jednostkach samorządowych deklarujących chęć przyjęcia studentów na praktykę.

Realizacja:

Miejsce odbywania praktyki powinno umożliwiać rozwijanie kompetencji zawodowych studenta zgodnych z profilem i kierunkiem kształcenia. Za koordynowanie zakresem wybieranych firm odpowiada opiekun praktyk. Praktyki zawodowe są nadal realizowane fakultatywnie: studenci pragnący je odbywać otrzymują odnośne rekomendacje ze strony Wydziału Historii i Stosunków Międzynarodowych.

9. MONITOROWANIE KARIER ZAWODOWYCH ABSOLWENTÓW

Opis podjętych działań i uzyskanych rezultatów

W grudniu 2022 – styczniu 2023 roku Biuro Karier Uniwersytetu w Białymstoku przeprowadziło wśród absolwentów rocznika 2021/2022 badanie, zebrane i omówione w publikacji: dr Szymon C. Czupryński, *Badanie Losów Absolwentów Uniwersytetu w Białymstoku rocznika 2021/2022. Raport z badań*, Białystok, luty-marzec 2023. W publikacji tej poddano analizie wyniki absolwentów Wydziału Historii i Stosunków Międzynarodowych w rozbiciu na poszczególne kierunki studiów. Globalnie ankiety wypełniło 21 na 97 absolwentów Wydziału, co stanowi 21,6% wszystkich absolwentów⁵. W badaniu wzięła udział równo połowa absolwentów kierunku Studia Wschodnie (3 na 6 absolwentów), 8 na 31 absolwentów kierunku Historia (25,8% wszystkich) oraz 10 na 60 absolwentów kierunku Stosunki Międzynarodowe (16,7% wszystkich)⁶. Z absolwentów biorących udział w ankiecie aż 68% podało, że w czasie badania pracowało, zaś 32% nie pracowało. Stanowi to znaczącą zmianę w porównaniu do ubiegłorocznego badania, kiedy to jedynie 42% absolwentów w czasie jego trwania pracowało.

W związku z niewielką ilością ankiet wypełnionych przez absolwentów kierunku Studia Wschodnie, w opracowaniu pominięte zostały ich wyniki. Na pytanie o stopień wykorzystania umiejętności nabyte podczas studiów w pracy zawodowej 60% absolwentów kierunku Historii i 67% absolwentów kierunku Stosunki Międzynarodowe uznała, że w ogóle ich nie wykorzystuje. Jednak aż 20% absolwentów kierunku Historia oceniło, że w pełni wykorzystuje umiejętności nabyte w czasie studiów, co oznacza wzrost w porównaniu z poprzednim badaniem. Żaden z absolwentów kierunku

⁵ Sz. C. Czupryński, *Badanie Losów Absolwentów Uniwersytetu w Białymstoku rocznika 2021/2022. Raport z badań*, Białystok, luty-marzec 2023, s. 68.

⁶ Sz. C. Czupryński, *Badanie Losów Absolwentów Uniwersytetu w Białymstoku rocznika 2021/2022...*, s. 68.

Stosunki Międzynarodowe nie udzieliło takiej odpowiedzi, ale 17% z nich uznało, że takie umiejętności w jakimś stopniu wykorzystuje.

Tabela 25. Stopień wykorzystania umiejętności nabytych podczas studiów w pracy zawodowej (za: Sz. C. Czupryński, *Badanie Losów Absolwentów Uniwersytetu w Białymstoku rocznika 2021/2022...*, s. 68).

Kierunek	w ogóle nie wykorzystuję	nie wykorzystuję	ani wykorzystuję ani nie wykorzystuję	wykorzystuję	w pełni wykorzystuję
Historia	60%	0%	20%	0%	20%
Stosunki Międzynarodowe	67%	0%	17%	17%	0%

Widać tu znaczące polepszenie w porównaniu do ubiegłorocznego badania, jednak nadal wyniki są gorsze od badania absolwentów przeprowadzonego dwa lata temu, kiedy to mniejsza liczba badanych absolwentów (50% kierunku Historia i 67% kierunku Stosunki Międzynarodowe) wskazało, że nie wykorzystuje w swej pracy zawodowej umiejętności pozyskane w czasie studiów.

Niestety aż 64% absolwentów WHiSM podało, że ich obecna praca w ogóle nie jest zgodna z profilem ukończonych studiów (w ubiegłym roku 75%), gdy jedynie 7% (w ubiegłym roku 13%), że jest w pełni zgodna⁷. Nie sposób zatem z dowiedzieć się na podstawie ankiety w jakim stopniu studia na kierunku Stosunki Międzynarodowe i Historia przygotowały do pracy zawodowej zgodnej z profilem studiów, powyższe wyniki skazują jednak na znaczący rozziw pomiędzy oferowanymi kierunkami studiów a rynkiem pracy.

Aż 40% badanych absolwentów napotkało trudności związane z zatrudnieniem, co stanowi wzrost w porównaniu z ubiegłorocznym badaniem, kiedy to jedynie 25% absolwentów na takie trudności natrafiło⁸. W trakcie studiów pracowało 59% badanych studentów, co odpowiada liczbie ankietowanych, która nie napotkała trudności ze znalezieniem pracy. Można zatem zaryzykować tezę, że w trakcie badania pracowali ci spośród absolwentów, którzy byli zatrudnieniu jeszcze przed ukończeniem studiów. Spośród pracujących w trakcie studiów aż 62% miała trudności z pogodzeniem pracy ze studiami (odmiennie niż w ubiegłorocznym badaniu, kiedy to 63% pracujących w trakcie studiów wskazała, że nie miała trudności z pogodzeniem pracy ze studiami. Największym problemem były tu długie przerwy między zajęciami, na co zwrócili uwagę wszyscy badani. Połowa ankietowanych

⁷ Sz. C. Czupryński, *Badanie Losów Absolwentów Uniwersytetu w Białymstoku rocznika 2021/2022...*, s. 64.

⁸ Sz. C. Czupryński, *Badanie Losów Absolwentów Uniwersytetu w Białymstoku rocznika 2021/2022...*, s. 63.

wskazała na dużą liczbę zajęć i dużą odległość między pracą a uczelnią jako trudność w pogodzeniu pracy ze studiami⁹. Mimo tych niedogodności aż 59% absolwentów planowało dalszą edukację po ukończeniu studiów, z czego 77% chciało podjąć ukończone studia na II ich stopniu¹⁰.

W badaniu zadano także absolwentom pytanie, jaką decyzję podjęliby przy ponownym wyborze studiów. Niemal połowa absolwentów (46%) ponownie wybrałaby studia na tym samym kierunku na UwB, a 9% wybrałoby ponownie UwB, jednak na innym kierunku studiów. Jednakże aż 26% absolwentów wybrałoby inny kierunek studiów na innej uczelni¹¹.

W odpowiedziach na pytanie, czy studia przygotowały absolwentów pod względem teoretycznym do wykonywania zawodów 75% absolwentów kierunku Historia i 30% kierunku Stosunki Międzynarodowe odpowiedziało twierdząco, zaś przecząco 26% absolwentów Historii i 30% absolwentów Stosunków Międzynarodowych. Stanowi to poprawę w stosunku do ubiegłorocznego badania, zwłaszcza jeżeli chodzi o absolwentów kierunku Stosunki Międzynarodowe.

Tabela 26. W jakim stopniu ukończone studia przygotowały Cię pod względem teoretycznym do wykonywania zawodu? (za: Sz. C. Czupryński, *Badanie Losów Absolwentów Uniwersytetu w Białymstoku rocznika 2022/2023...*, s. 69).

Kierunek	w ogóle nie przygotowały	nie przygotowały	ani przygotowały ani nie przygotowały	przygotowały	w pełni przygotowały
Historia	13%	13%	0%	50%	75%
Stosunki Międzynarodowe	30%	0%	40%	20%	10%

Zupełnie inaczej badani absolwenci odpowiedzieli na pytanie, w jakim stopniu studia przygotowały pod względem praktycznym do wykonywania zawodu. Połowa (51%) absolwentów kierunku Historia i aż 80% absolwentów kierunku Stosunki Międzynarodowe uznało, że odbyte studia nie przygotowały lub w ogóle nie przygotowały pod tym względem do zawodu. Należy zwrócić uwagę, że ani jeden absolwent kierunku Stosunki Międzynarodowe nie uznał, że odbyte studia przygotowały go do pracy pod względem praktycznym, podczas gdy 48% absolwentów kierunku Historia uznało, że studia przygotowały ich do pracy pod tym względem (w tym 13% podało odpowiedź „W pełni przygotowały”).

⁹ Sz. C. Czupryński, *Badanie Losów Absolwentów Uniwersytetu w Białymstoku rocznika 2021/2022...*, s. 65.

¹⁰ Sz. C. Czupryński, *Badanie Losów Absolwentów Uniwersytetu w Białymstoku rocznika 2021/2022...*, s. 67.

¹¹ Sz. C. Czupryński, *Badanie Losów Absolwentów Uniwersytetu w Białymstoku rocznika 2021/2022...*, s. 67.

Tabela 27. W jakim stopniu ukończone studia przygotowały Cię pod względem praktycznym do wykonywania zawodu? (za: Sz. C. Czupryński, *Badanie Losów Absolwentów Uniwersytetu w Białymstoku rocznika 2021/2022...*, s. 69).

Kierunek	w ogóle nie przygotowały	nie przygotowały	ani przygotowały ani nie przygotowały	przygotowały	w pełni przygotowały
Historia	38%	13%	13%	25%	13%
Stosunki Międzynarodowe	70%	10%	20%	0%	0%

13% ankietowanych absolwentów kierunku Historii i 30% kierunku Stosunków Międzynarodowych odpowiedziało, że studia nie pomogły lub w ogóle nie pomogły w rozwinięciu umiejętności specjalistycznych. Odpowiedzi twierdzącej na to pytanie udzieliło 63% absolwentów kierunku Historia (50% uznało, że studia pomogły, a 13%, że pomogły w dużym stopniu w rozwinięciu umiejętności specjalistycznych) i tylko 30% absolwentów kierunku Stosunki Międzynarodowe (w tym żaden, że pomogły w dużym stopniu. W przypadku kierunku Historia stanowi to znaczące pogorszenie w stosunku do ubiegłorocznego badania, kiedy to aż 86% ankietowanych odpowiedziało twierdząco na to pytanie.

Tabela 28. W jakim stopniu ukończone studia pomogły Ci w rozwinięciu umiejętności specjalistycznych? (za: Sz. C. Czupryński, *Badanie Losów Absolwentów Uniwersytetu w Białymstoku rocznika 2021/2022...*, s. 69).

Kierunek	w ogóle nie pomogły	nie pomogły	ani pomogły ani nie pomogły	pomogły	w pełni pomogły
Historia	0%	13%	13%	50%	13%
Stosunki Międzynarodowe	30%	0%	40%	30%	0%

Jeżeli chodzi o przygotowanie językowe absolwentów, to odbyty tok studiów nie pomógł w rozwinięciu znajomości języków obcych w przypadku aż 60% absolwentów kierunku Stosunków Międzynarodowych (wobec 40% w ubiegłorocznym badaniu) i 30% absolwentów kierunku Historia (wobec 28% w ubiegłorocznym badaniu). Aż 63% absolwentów tego ostatniego kierunku

odpowiedziało natomiast, że studia pomogły w rozwinięciu umiejętności języków obcych, podczas gdy tylko 10% ankietowanych absolwentów kierunku Stosunki Międzynarodowe udzieliło takiej odpowiedzi.

Tabela 29. W jakim stopniu ukończone studia pomogły Ci w rozwinięciu języków obcych? (za: Sz. C. Czupryński, *Badanie Losów Absolwentów Uniwersytetu w Białymstoku rocznika 2021/2022...*, s. 70)

Kierunek	w ogóle nie pomogły	nie pomogły	ani pomogły ani nie pomogły	pomogły	w pełni pomogły
Historia	13%	0%	25%	50%	13%
Stosunki Międzynarodowe	30%	30%	30%	10%	0%

Równie źle wygląda sytuacja z przygotowaniem informatycznym w trakcie studiów. Aż 80% ankietowanych absolwentów kierunku Stosunki Międzynarodowe odpowiedziało, że studia nie pomogły im w rozwinięciu umiejętności informatycznych (wobec 38% takich odpowiedzi udzielonych przez absolwentów kierunku Historia). Jedynie 25% badanych absolwentów kierunku Historia uznało, że studia pomogły rozwinąć im umiejętności informatyczne. Takiej odpowiedzi nie udzielił żaden z absolwentów kierunku Stosunki Międzynarodowe.

Tabela 30. W jakim stopniu ukończone studia pomogły Ci w rozwinięciu umiejętności informatycznych? (za: Sz. C. Czupryński, *Badanie Losów Absolwentów Uniwersytetu w Białymstoku rocznika 2021/2022...*, s. 70).

Kierunek	w ogóle nie pomogły	nie pomogły	ani pomogły ani nie pomogły	pomogły	w pełni pomogły
Historia	25%	13%	38%	25%	0%
Stosunki Międzynarodowe	30%	50%	20%	0%	0%

Z kolei połowa ankietowanych absolwentów Historii i 40% ankietowanych absolwentów Stosunków Międzynarodowych jest zdania, że ukończone studia pomogły im rozwinąć umiejętności interpersonalne. 30% absolwentów Stosunków Międzynarodowych i 13% absolwentów Historii jest natomiast zdania, że ukończone studia nie pomogły im w tym względzie.

Tabela 31. W jakim stopniu ukończone studia pomogły Ci w rozwinięciu umiejętności interpersonalnych? (za: Sz. C. Czupryński, *Badanie Losów Absolwentów Uniwersytetu w Białymstoku rocznika 2021/2022...*, s. 70)

Kierunek	w ogóle nie pomogły	nie pomogły	ani pomogły ani nie pomogły	pomogły	w pełni pomogły
Historia	13%	0%	38%	25%	25%
Stosunki Międzynarodowe	20%	10%	30%	20%	20%

Podsumowując, należy uznać, że studia prowadzone przez Wydział Historii i Stosunków Międzynarodowych nie przygotowują dobrze studentów do podjęcia pracy zawodowej, co dotyczy przede wszystkim absolwentów kierunku Stosunki Międzynarodowe, spośród których żaden badany nie uznał, że studia przygotowały go do pracy pod względem praktycznym. Absolwenci kierunku Historia zwracają uwagę na dobre przygotowanie teoretyczne do podjęcia zawodu związanego z tematyką studiów (75% ankietowanych), jednak w zdecydowanie mniejszym natomiast stopniu w wymiarze praktycznym (33% ankietowanych). Największym problemem jest jednak to, że zdecydowana większość absolwentów nie znajduje pracy w zawodach, do których byli przygotowywani w czasie studiów. Nie można więc na podstawie powyższych wyników badań sugerować zmian w systemie studiów, zwłaszcza wobec niskiego procenta absolwentów, którzy zdecydowali się na udział w badaniu.

.....

(Podpis i pieczęć Dziekana)